

Arum (Árón)

čeleď: Araceae

Roste ve středozeší a západní (2 druhy ze střední) Asii jako trvalka. Pod zemí vytváří vejčitou hlízu. Dorůstá výšky 20 - 60cm. Listy mají srdčítý až střelový tvar, délku 10 - 55cm rostlina jich mívá obvykle 2 - 6ks. Kvete drobnými květy v 1 (i 2 - 3) palicovitých květenstvích s toulcem o velikosti 10 - 40cm v barvě bílé, žluté, hnědé nebo červené na jaře, ve spodní části palice jsou květy samčí, nad nimi jsou samičí. Plodem jsou sytě oranžové nebo červené bobule. Celá rostlina je jedovatá. Nejznámějším druhem je *A. italicum*.

Vyhovuje jim polostín až stín, vlhká dobře propustná půda bohatá na živiny, vápencový podklad, křoviny nebo nízké stromy, atp.

Množí se dceřinými hlízkami, dělením oddenků nebo semeny.

Arum albispathum

oblasti: Írán

Arum alpinariae

synonyma: *A. elongatum* subsp. *alpinariae*

Arum alpinum

Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. *danicum*

Arum apulum

synonyma: *A. nigrum* var. *apulum*

oblasti: Itálie

Arum balansanum

Arum besserianum

synonyma: *A. besserianum* f. *miodoborense*, *A. besserianum* var. *miodoborense*, *A. maculatum* subsp. *besserianum*, *A. orientale* subsp. *besserianum*

Arum byzantinum

synonyma: *A. italicum* subsp. *byzantinum*, *A. italicum* var. *byzantinum*

Arum concinatum

synonyma: *A. italicum* f. *purpureopetiolum*, *A. italicum* f. *viridipetiolatum*, *A. italicum* subsp. *concinatum*, *A. italicum* var. *concinatum*, *A. italicum* var. *marmoratum*, *A. italicum* var. *sieberi*, *A. italicum* var. *wettsteinii*, *A. marmoratum*, *A. nickelii*, *A. wettsteinii*

Arum cordatum

Arum creticum (Árón krétský)

oblasti: Kréta, Řecko, Turecko

Roste na Krétě, v Řecku a Turecku. Listy jsou střelovité, tmavězelené, lesklé a dlouhé až 60cm. Květenství tvoří toulec, který je z 1/3 uzavřený (zbývající část se po odkvětu sklání k zemi), vně světležlutý, podélně žilkovaný, uvnitř bílý, palice má žluté sladce aromatickými drobnými květy a jalové buď zcela chybí anebo jsou jen v malém počtu.

Vyhovují mu skalnatá místa.

Arum cylindraceum (Árón východní)

synonyma: *A. alpinum*, *A. alpinum* f. *javorkae*, *A. alpinum* subsp. *danicum*, *A. alpinum* subsp. *gracile*, *A. alpinum* var. *intermedium*, *A. alpinum* var. *pannonicum*, *A. intermedium*, *A. italicum* var. *cylindraceum*, *A. italicum* var. *lanceolatum*, *A. maculatum* subsp. *alpinum*, *A. maculatum* subsp. *angustatum*, *A. maculatum* subsp. *danicum*, *A. maculatum* var. *alpinum*, *A. maculatum* var. *angustatum*, *A. maculatum* var. *attenuatum*, *A. orientale* subsp. *alpinum*, *A. transsilvanicum*

oblasti: Andalusie, Česká republika, Itálie, V Evropa

Pochází ze střední a východní Evropy. Patří mezi trvalky. Vyskytuje se jednotlivě nebo v menších skupinách. Dorůstá výšky 15 - 30 (i 40)cm. Pod zemí vytváří zpravidla svislý vejčitý až prakticky kulatý zkrácený oddenek. Listy mají střelovitý tvar s mírně zvlněným okrajem. Kvete palicovými květy s 9 - 15cm zelinkavým toulcem s červeným okrajem, ve spodní 1/3 je mírně zaškrčený, je 1,5 - 2x delší palice, otevřená horní část je 1,5 - 2,5x delší než uzavřená dolní část a stopka má délku 3/4 - 5/4 délky řapíku. Plodem jsou zářivě oranžové bobule. Patří mezi chráněné druhy C4. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. *danicum*

Vyhovují mu listnaté lužní lesy.

Arum cyrenaicum

Arum dioscoridis (Árón Dioscoridův)

oblasti: Egejské ostrovy, Izrael, Kypr, Libanon, Turecko

Roste na Kypru, Egejských ostrovech, Turecku, Libanonu a v Izraeli jako trvalka. Pod zemí vytváří velkou kulovitou hlízu. Listy vyrůstají na podzim, jsou dlouze řapíkaté, střelovité a dlouhé 15 - 35cm. Květenství má vně zelený, vně zelený až červený, uvnitř bělavý, uvnitř červeně skvrnitý, ve spodní části až celý červený, délkou 10 - 30cm, palice je dlouhá, úzká a vzpřímená (někdy převislá přes

toulec), světlá, později tmavě růžovofialová, na ni umístěné květy jsou jednopohlavné, pod holou částí jsou jalové, dále pak samčí, jalové a zcela dole samičí. Vydává nepříjemný zápach lákající mouchy. Plodem je prakticky kulatá červená lesklá a jedovatá bobule. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. cyprium

Vyhovují mu kamenité stráně, okraje polí, řek atp.

Arum dracunculus

synonyma: *Dracunculus vulgaris*

Arum elongatum

synonyma: *A. orientale* subsp. *elongatum*, *A. orientale* var. *elongatum*

oblasti: Írán

Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. *elongatum*
- subsp. *detruncatum*
- subsp. *engleri*

Arum euxinum

synonyma: *A. orientale* subsp. *incomptum*

Arum gratum

synonyma: *A. melanopus*, *A. orientale* subsp. *gratum*, *A. orientale* var. *gratum*

Arum hainesii

Arum hygrophilum

synonyma: *A. albinervium*, *A. hygrophilum* subsp. *aurorum*, *A. hygrophilum* subsp. *maurum*, *A. hygrophilum* var. *albinervium*, *A. hygrophilum* var. *genuinum*, *A. hygrophilum* var. *maurum*, *A. longicyrrhum*

oblasti: Izrael, Jordánsko, Kypr, Libanon, Maroko

Roste v Libanonu, Jordánsku, Izraeli, na východě Kypru a v Maroku. Pod zemí vytváří diskovité hlízy. Listy mají střelový tvar se zvlněným okrajem. Toulcovité květenství s palicí nepřesahuje výšky 10cm. Vnější strana je zelená, vnitřní světle žlutá se sytě tmavěčervenými kraji. Existuje vnitrodruhový taxon:

- var. *maurum* - Maroko

K růstu si vybírá na zimu bažinaté lokality, které v létě vysychají. Odolává teplotám pouze do -5°C, jinak mu vyhovují vyšší teploty.

Arum idaeum (Árón idský)

oblasti: Kréta

Roste na Krétě. Květenství tvoří bílý toulec a palice je tmavěčervená.

Vyhovují mu skalnatá místa.

Arum italicum (Árón italský)

synonyma: *Arisarum italicum*, *A. maculatum* var. *italicum*

oblasti: Albánie, Alžírsko, Andalusie, Argentina, Arménie, Ázerbájdžán, Baleáry, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Černá Hora, Francie, Gruzie, Illinois, Irsko, Itálie, JZ Rusko, Kalifornie, Katalánsko, Kavkaz, Korsika, Kosovo, Kréta, Krym, Kypr, Makaronésie, Makedonie, Malá Asie (Anatolie), Maroko, Missouri, Nový Zéland, Oregon, Portugalsko, Řecko, Sardínie, Severní Karolína, Sicílie, Slovinsko, Srbsko, Švýcarsko, Tunisko, Velká Británie, Washington

Pochází z lesů jižní Evropy a severní Afriky, ale rozšířil se všude po středozemí, ale dostal se např. i na Nový Zéland a do Argentiny. Pod zemí vytváří vodorovně uloženou hlízu. Dorůstá výšky 0,3 - 0,7 (i 1)m. Listy jsou střelovité, tmavězelené, dlouhé 20 - 40 (i 60)cm, zpravidla s bílou žilnatinou, vytváří se na podzim a na jaře odumírají. Kvete v létě palicovitým květenstvím s nazelenalým nebo nažloutlým 15 - 40cm dlouhým toulcem s fialovými skvrnami, palice je žlutá (vzácně nahnědlá) a dokáže sama generovat teplo (rozdíl až 20°C), čehož využívá k lákání hmyzu pro opylení. Plodem jsou sytě oranžové nebo červené bobule. Je jedovatý. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. *albispalum*
- subsp. *canariense*
- subsp. *italicum* (Árón italský pravý)
- 'Marmoratum' - listy s béžovobílou žilnatinou
- subsp. *neglectum*
- 'Pictum'
- 'Spotted Jack' - listy výrazně bílé, zeleně a z části i černě mramorované

Je zimovzdorný. Dokáže růst i v plném stínu. Vyhovuje mu vlhká kyselá dobře propustná kamenitá půda v listnatých pobřežních lesích, zdi, skalky, atp.

Množí se dělením hlíz.

Arum jacquemontii

synonyma: *A. griffithii*

oblasti: Afganistán, Pákistán, SZ Indie, Z Himálaj

Roste v Himálaji, Pákistánu, Indii a Afganistánu. Listy jsou šípovité, dlouhé 6 - 12cm, široké 3,5 - 8,5cm, bazální laloky jsou špičaté nebo vejčité a řapíky jsou dlouhé 8,5 - 31cm. Květenství tvoří zelený toulec délky 7,5 - 16,5cm, pysk je kopinatý, špičatý, palice má délku 3,8 - 96cm, samčí část je dlouhá 4mm, samičí (0,7 -) 1,5 - 1,7cm. Plodem je červená bobule obsahující kulovitá semena průměru 4mm.

Arum korolkowii

synonyma: *A. elongatum*, *Biarum sewerzowii*

oblasti: Írán, Kazachstán

Arum lucanum

synonyma: *A. orientale* subsp. *lucanum*

oblasti: J Itálie

Roste v jižní Itálii. Praporec toulce má vnější stranu zelenou, vnitřní nažloutlou.

Vyhovují mu listnaté lesy bohaté na živiny.

Arum maculatum (Árón plamatý)

synonyma: *Arisarum maculatum*, *A. alpinum* subsp. *pyrenaicum*, *A. gracile*, *A. heldreichii*, *A. immaculatum*, *A. italicum* var. *amoenum*, *A. maculatum* f. *flavescens*, *A. maculatum* f. *immaculatum*, *A. maculatum* f. *roseum*, *A. maculatum* f. *scolopendriforme*, *A. maculatum* f. *spathulatum*, *A. maculatum* f. *tetreliae*, *A. maculatum* subsp. *pyrenaicum*, *A. maculatum* var. *heldreichii*, *A. maculatum* var. *immaculatum*, *A. maculatum* var. *karpatii*, *A. maculatum* var. *malyi*, *A. maculatum* var. *tetreliae*, *A. maculatum* var. *vulgare*, *A. maculatum* var. *zelebori*, *A. malyi*, *A. orientale* subsp. *amoenum*, *A. pyrenaicum*, *A. trapezuntinum*, *A. vernale*, *A. vulgare*, *A. zelebori*

oblasti: Černé moře, Česká republika, Dánsko, Irsko, Itálie, Katalánsko, Německo, Polsko, Švýcarsko, Turecko, Ukrajina, Z Evropa

Pochází z teplejších částí severní, západní a střední Evropy a při Černém moři. Patří mezi trvalky. Vyskytuje se zpravidla samostatně, ale dokáže růst i souvisle. Dorůstá výšky (15 -) 20 - 40 (i 50)cm. Stonek je asi stejně dlouhý jako řapíky listů. Úzce střelovité nebo hrállovité zelené listy mají čepel dlouhou do 20cm, občas hnědě skvrnitou a dlouhé zpravidla hrállovité řapíky. Kvete v 10cm tmavěfialové kyjovité hnědé palici s bílým 12 - 25cm dlouhým (což je 2,2 - 2,7x více než délka palice) žlutozeleným nebo světlezeleným (zřídka na okraji načervenalým) toulcem (otevřená část je 3,5 - 5x delší než uzavřená), stopka má 1/5 - 1/3 délku řapíku listů, palice je krátká a samčí květy jsou nad samičími. Jedná se vlastně i o past na hmyz. Plodem je červená bobule. Jako i jiné *A.* i tento druh je jedovatý. Patří mezi chráněné druhy C3.

Vyhovují mu vlhčí listnaté i lužní lesy nebo křoviny s kyprou půdou bohatou na živiny v polostínu. Nalezne se ale např. i pod vlhkými skalami. Má rád teplo.

Arum megobrebi

Arum nigrum (Árón černý)

synonyma: *A. neumayeri*, *A. nigrum* var. *variolatum*, *A. orientale* f. *variolatum*, *A. orientale* subsp. *nigrum*, *A. orientale* var. *nigrum*, *A. variolatum*

oblasti: Řecko

Pochází z Řecka a Balkánského poloostrova. Pod zemí vytváří oddenek. Listy jsou střelovité, tmavězelené, lesklé, řapíkaté a dlouhé až 50cm. Květenství je krátce stopkaté, toulec i palice jsou čokoládově hnědé.

Arum orientale

oblasti: Írán, Polsko

Dorůstá výšky 10 - 25cm. Kvete zelenými květy z toulce a palice. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. *besseranum*

Fotografie převzata z <http://www.vkolacek.cz/> .

Arum palaestinum (Árón palestinský)

synonyma: *A. magdalenae*, *A. sanctum*

oblasti: Izrael, Libanon, Sýrie

Roste v Sýrii, Libanonu a Izraeli. Dorůstá výšky 45cm. Květenství je temně fialové, téměř černé, na vnější straně zelenobílé a vydává nepříjemný zápach.

Arum palaestinum

oblasti: Kalifornie, Palestina

Arum pictum (Árón podzimní)

synonyma: *Arisarum pictum*, *A. balearicum*, *A. corsicum*, *A. pictum* subsp. *sagittifolium*, *Gymnomesium pictum*

oblasti: Baleáry, Itálie

Pochází ze středozeší z oblasti Baleárských ostrovů. Pod zemí vytváří diskovitou hlízu. Tuhé listy mají střelový až okrouhle srdčitý tvar o délce 9 - 25cm a šířce 9 - 18cm. Vyrůstají na podzim. Žilky jsou v mládí červené, postupně blednou do béžové až stříbrné. Kvete na 10 - 20cm svolu v palici s 8 - 13cm toulcem jako jediný z Á. na podzim. Po tuto dobu vydává nepříjemný zápach.

Potřebuje teplo a na zimu teploty blízké 0°C (ne mrazy).

Arum polyphyllum

Arum purpureospathum

oblasti: Kréta

Pochází z Kréty. Pod zemí vytváří 4 - 7cm plochou hlízu. Listy mají délku do 22cm a šířku do 17cm. Stonek květu je vysoký 12 - 15cm, tmavý hnědočervený toulec má délku 23 - 30cm a šířku 5 - 7cm. Vnější strana list má odstín tmavě zelené.

Má vysoké nároky na teplotu a slunce. U nás jej můžete pěstovat pouze ve skleníku.

Arum rupicola (Áron skalňák)

synonyma: *A. hygrophilum* var. *rupicola*

oblasti: Írán

Arum sintenisii

synonyma: *A. orientale* subsp. *sintenisii*, *A. orientale* var. *sintenisii*

Arum triphyllum

Arum x sooi

Arum x sooi

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/kytky/K690.php>

<http://botany.cz/cs/arum-pictum/>

[http://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%81r%C3%B3n_\(rostlina\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%81r%C3%B3n_(rostlina))

<http://www.garten.cz/a/cz/2135-arum-italicum-aron/>

<https://www.rostliny.net/>